

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ»

Студентки 4 курсу 13 групи
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Драніної Влади
Миколаївни

Науковий керівник
канд. екон. наук

(підпис керівника)

Ільїна Анастасія
Олександрівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня Юлія
Ігорівна

Київ-2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«01» грудня 2021 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентові

Драніній Владі Миколаївні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ»**

Затверджена наказом ректора від «26» листопада 2021 р. № 3884

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 05.06.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): обґрунтування й розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні

Об'єкт дослідження: процес державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи розвитку громадських організацій в Україні

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

1.1. Стан розвитку громадських організацій на території України

1.2. Аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1. Створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю

2.2. Шляхи підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 20.11.2021	20.11.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 05.01.2022	05.01.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2022	20.03.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2022	20.04.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 23.05.2022	23.05.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.06.2022	01.06.2022
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-05. 06.2022	01-05. 06.2022
10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.06.2022	До 10.06.2022
11	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «01» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Ільїна А.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Головня Ю.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Драніна А.М.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему. Студенткою ретельно проаналізовано стан розвитку громадських організацій на території України, спираючись на дані сталості розвитку організацій громадянського суспільства (ОГС) в Україні на кінець 2020 року у порівнянні з попередніми роками, а також на кількість зареєстрованих ОГС на початку 2021 року. Відповідний аналіз надав можливості визначити роль громадських організацій у формуванні громадянського суспільства та гармонізації відносин між владою та громадськістю. У своїй роботі студентка це конкретно підтвердила на прикладі ГО «Козацький набат», яка стала суттєвим фактором розвитку надання освітніх послуг населенню у місті Нікополі, що відображається передумовами становлення та розвитку освіти дорослих та кількістю осіб, що відвідали навчальні курси протягом 2017-2020 років. Аналізуючи державну політику сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, студентка розглянула ряд нормативно-правових актів, що регулюють розвиток громадського суспільства, в основі яких студентка чітко та лаконічно охарактеризувала діяльність партнерів, що беруть участь у роботі ГО «Козацький набат». Цим самим студентка підкреслила, наскільки ефективно в Україні реалізуються відповідні нормативно-правові акти, зокрема Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, де місцеві органи влади відіграють першочергову роль.

Значною перевагою в роботі є те, що в процесі аналізу студентка спиралася на різних науковців, що досліджували відповідну проблематику, та нормативно-правові акти і, виходячи з цього, робила власні висновки згідно проведеного аналізу. Більш того, в процесі написання роботи студентка використовувала матеріали за місцем проходження практики, що ще раз підтверджує високий рівень готовності застосовувати теоретичні знання на практичному рівні та робити власні дослідження, враховуючи опановану студенткою інформацію в закріпленій установі.

На основі проведеного у роботі аналізу студенткою сформульовано пропозиції щодо створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю. Тут студентка виокремила причини, що

виражають низьку співпрацю уряду та громадського суспільства, та навела приклад зарубіжного досвіду окремих розвинених країн світу щодо посилення партнерства між державою та громадськістю. Це дозволило сформулювати спільне бачення та планування щодо розвитку з боку громадянського суспільства та влади, які прагнуть взаємодіяти один з одним. Також, великою перевагою в роботі є виділення шляхів підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави в контексті побудови моделі взаємовигідного функціонування держави та громадянського суспільства як шлях до удосконалення відносин між урядом та громадянами.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи підпорядкований поставленій у роботі меті. Робота має досить логічну структуру та відповідає вимогам оформлення. Проте є також незначні недоліки. Так, у параграфі 1.1 доцільно було б провести аналіз аналогічних даних у 2021 році та порівняти ситуацію з попередніми роками, що дозволило б об'єктивніше охарактеризувати проблеми розвитку громадських організацій на території України. Також, не завадило б і розширити аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на прикладі ГО «Козацький набат». Це, зокрема, аналіз вкладених коштів за рахунок державного та місцевих бюджетів у реалізацію суспільно корисних проєктів в рамках співпраці з ГО «Козацький набат» за останні 3-5 років. У цьому контексті варто було б виділити фактори впливу на зрушення показників та проблеми, які заважають ефективно проводити органам влади, що співпрацюють з організацією, відповідну державну політику. Це дозволило б одержати більш чітке уявлення про процес створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю із наданням авторських пропозицій у розділі 2.

В цілому робота відповідає встановленим вимогам, написана на науковому рівні, є авторським самостійним дослідженням, повністю розкриває обрану студенткою тему та допускається до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Головня Юлія Ігорівна

(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт):

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студента Драніної В.М.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми): Головня Юлія Ігорівна

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна

(підпис, прізвище, ініціали)

«10» червня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	5
1.1. Стан розвитку громадських організацій на території України.....	5
1.2. Аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні.	11
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	16
2.1. Створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю.	16
2.2. Шляхи підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави.	20
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогодні актуальність піднесення та розбудови громадянського суспільства в Україні має науково-теоретичні та суспільно практичні засади. З одного боку, варто розкрити дійсний діапазон наявності праворегулюючого призначення у відносинах держави і суспільства, а з іншого, – розробити фактичні методи, процеси і засоби, які покращують шляхи піднесення цих інститутів в нашій країні. Такими засобами можна не тільки вирішити ряд невідкладних проблем сучасності у цій галузі, але й минути неприємних сюжетів на шляху спорудження правової держави та громадянського суспільства в майбутньому.

Українська практика піднесення та побудування партнерських відносин у системі «держава-громадянське суспільство» довгий час є предметом досконалого вивчення у працях В. Алексєєва, І. Вітківської, О. Гостєвої, О. Дем'яненко, О. Корнієвського, Н. Липовської, А. Орлової, О. Рачинської, О. Семьоркіної та багатьох інших науковців. У роботах відповідних дослідників опрацьовано своєрідність державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Прослідковується зацікавленість на організаційно-функціональному задоволенні даного процесу, наголошено на його складних сторонах. Розглянуто хід піднесення системи підрозділів органів виконавчої влади з питань партнерства з громадськістю та інше. Проте, яким саме чином держава виступає в ролі фактору впливу на розвиток громадських організацій в Україні досліджено науковцями в недостатній мірі та потребує подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. *Метою роботи* є обґрунтування й розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання*:

- проаналізувати сучасний стан розвитку громадських організацій на території України;

- провести аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні;
- розглянути створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю;
- розробити комплекс заходів щодо підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави.

Об'єктом дослідження є процес державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні основи розвитку громадських організацій в Україні.

Методологія дослідження. Для досягнення мети дослідження в процесі написання випускної кваліфікаційної роботи було застосовано такі методи наукового пізнання, як: формально-логічний (для аналізу державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні), діалектичний (для визначення сучасного стану розвитку громадських організацій в Україні), системний (для характеристики ефективності розвитку громадських організацій, а також визначення комплексу заходів щодо вдосконалення розвитку громадських організацій), статистичний (для узагальнення й аналізу статистичної інформації за тематикою дослідження), формальної логіки (для формулювання висновків та пропозицій).

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження можуть бути використані органами місцевої влади та територіальними громадами в рамках застосування досвіду співпраці між владою та громадськістю.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел (30 найменувань). Основний зміст роботи представлено на 20 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 2 таблиці, 8 рисунків.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

1.1. Стан розвитку громадських організацій на території України

В нинішньому науковому дискурсі є велика кількість поглядів до формулювання твердження «громадська організація». Беручи до уваги це різноманіття, сумарно громадське об'єднання можемо охарактеризувати як добровільне, незалежне, неприбуткове об'єднання громадян, яке створене на спільних думках та зацікавленості її членів і цілеспрямоване на здобуток соціально значущих цілей, захист інтересів та вирішення гострих соціальних проблем суспільства, громад, соціальних груп та індивідів [1, с. 36-37].

Держава допомагає розвивати активність та винахідливі починання громадян і надає однакові положення для функціонування усіх об'єднань громадян. Громадські об'єднання самостійно обирають спрямованість свого діяння. Також, належність чи неналежність до того чи іншого громадського об'єднання не є причиною для стримування прав та свобод або присвоєння державою абияких пільг та привілеїв. Залежно від територіальних меж діяльності формуються громадські об'єднання із загальноукраїнським, місцевим та міжнародним рівнем [2].

Разом з тим, громадські організації мають право реалізовувати співпрацю з неурядовими асоціаціями інших іноземних країн та інтернаціональними урядовими організаціями з додержуванням законів України та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [3].

Громадські організації включають в себе різну мету, завдання, рівень повноважень, територію діяльності, однак їх соціально-політична функція зводиться до того, що вони підтримують людей у вирішенні труднощів побутового життя, надають великі перспективи для розкриття суспільно-політичних починань та впровадження функцій самоврядування.

Будь-яка громадська організація охоплює своїм діянням певну категорію громадського існування, яка, на відміну від політичних партій чи професійних спілок, не локалізується політичною діяльністю чи захистом соціально-економічних прав працюючих. Діяння громадських організацій також розповсюджується й на гуманітарну, інформаційну, екологічну та інші сфери громадського та державного існування України [4].

Так, 2020 року пандемія COVID-19 невтішно подіяла на всі фактори життя в Україні, що суттєво позначилося на сталості розвитку організацій громадянського суспільства (ОГС) в країні (рис. 1.1).

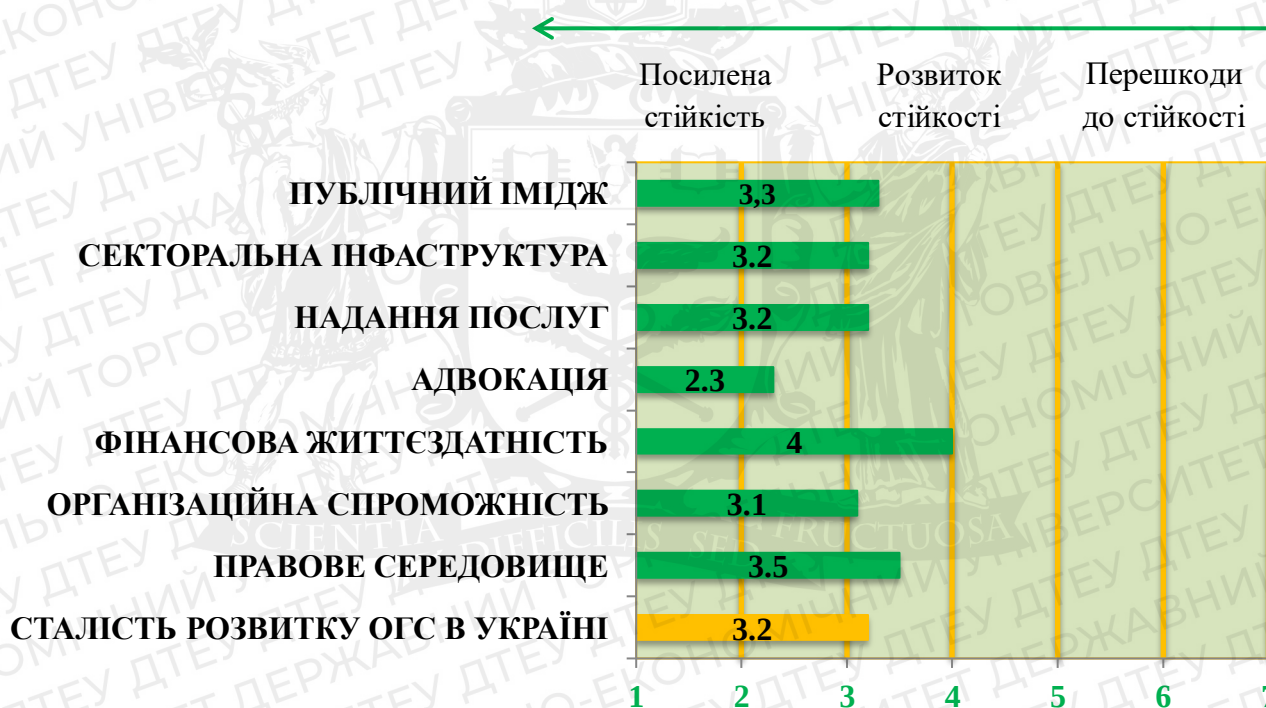


Рис. 1.1. Сталість розвитку організацій громадянського суспільства в Україні на кінець 2020 року, % у порівнянні з попередніми роками

Джерело: складено автором на основі [5]

Як ілюструє рис. 1.1, на кінець 2020 року рівень розвитку ОГС був досить невисоким. Аби уникнути розповсюдження COVID-19, Уряд України схвалив деякі стримування: призупинення роботи громадського транспорту та обмежене пересування в межах країни, введення повного локдауну та карантину «вихідного дня». Такі стримування спричинили суворі збитки, зокрема для малого та середнього бізнесу, галузей обслуговування. Таким чином, було недостатньо

державної підтримки, а стримування призвели до скорочення робочих місць і зростання безробіття.

Певною мірою всі ці фактори невітінно посприяли на діяльність ОГС в Україні 2020 року. Беручи до уваги попередні роки, коли відбувалося стабільне зростання з року в рік, загальний рівень сталості розвитку ОГС 2020 року залишився незмінним. Разом з тим, ступінь адвокації зменшився через вагомні зміни у складі уряду та місцевих представницьких органів, що спільно із стримуваннями у зв'язку з пандемією COVID-19 обтяжило діалог між ОГС і чиновниками.

Звертаючись до даних за індексом сталості організацій громадянського суспільства [5], станом на 1 січня 2021 року в Україні було зареєстровано 160000 ОГС. До цих показників не входять ОГС, зареєстровані на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим і міста Севастополя (рис. 1.2).

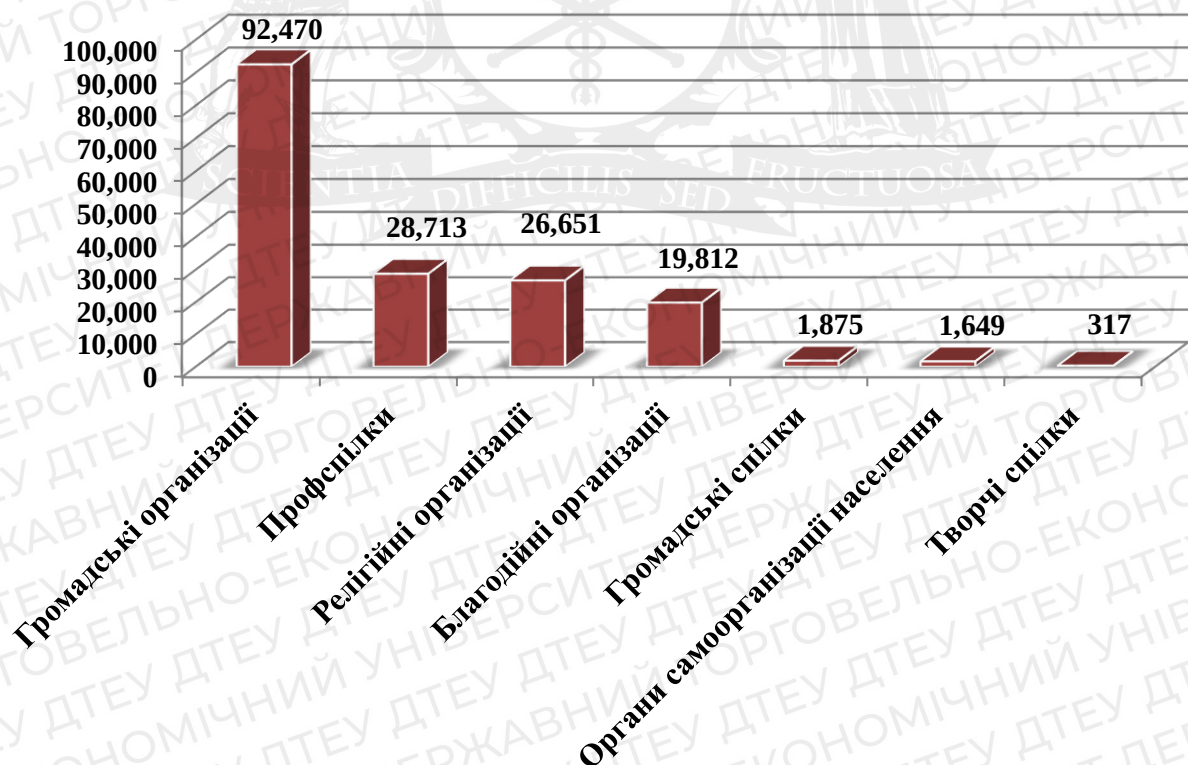


Рис. 1.2. Кількість зареєстрованих ОГС станом на 1 січня 2021 року

Джерело: складено автором на основі [5]

Аналізуючи статистику зростання громадських організацій за показником організаційної спроможності ОГС, можна побачити, що кількість ОГС постійно зростає та станом на сьогодні в Україні їх існує понад 160000. Значна кількість інституцій допомагають у розквіті новоствореним ОГС і надають їм підтримку на старті. Помічниками тут виступають: Агентство США з міжнародного розвитку, представництво ЄС в Україні, Посольство Швеції, Програма розвитку ООН [6].

Беручи до уваги Дніпропетровську область, а саме місто Нікополь та Нікопольський район, станом на грудень 2021 року, починаючи з 2017 року, було зареєстровано 83 громадського об'єднання, у тому числі Громадська організація «Козацький набат» (далі – ГО «Козацький набат»).

ГО «Козацький набат» є місцевою громадською організацією, створення якої потягнуло за собою опитування серед жителів міста Нікополя (рис. 1.3).

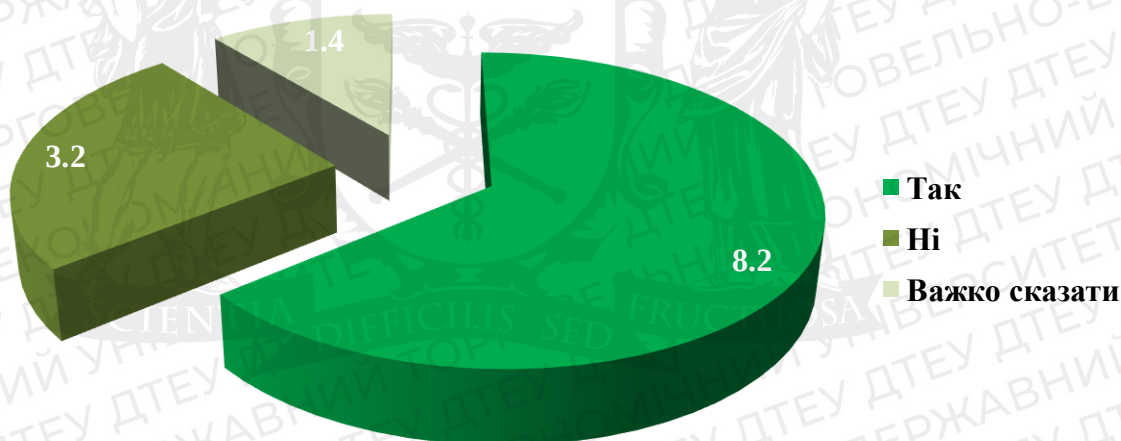


Рис. 1.3. Готовність жителів міста Нікополя до освіти впродовж життя, %

Джерело: авторська розробка за матеріалами ГО «Козацький набат»

Результатами анкетування дорослого населення є отримання уявлення про необхідність упровадження освіти впродовж життя. Кількість респондентів, що брали участь в анкетуванні, склала 280 осіб (12,8 % дорослого населення), з них 165 (58,93 %) жінок та 115 (41,07 %) чоловіків. Як показали результати опитування, жителі міста Нікополя готові навчатися та отримувати нові знання впродовж свого життя, робити своє місто більш освіченим та виводити його на високий рівень освітнього життя. Після опитування ГО «Козацький набат» мала

на меті створити відкритий реальний мультифункціональний простір для освітніх і культурних ініціатив в місті Нікополі, який стане розширеним простором довіри в громаді, а також підтримувати та сприяти освіті дорослих; поширювати інформацію та знання, уміння й навички, необхідні мешканцям для професійного й особистісного зростання (рис. 1.4).

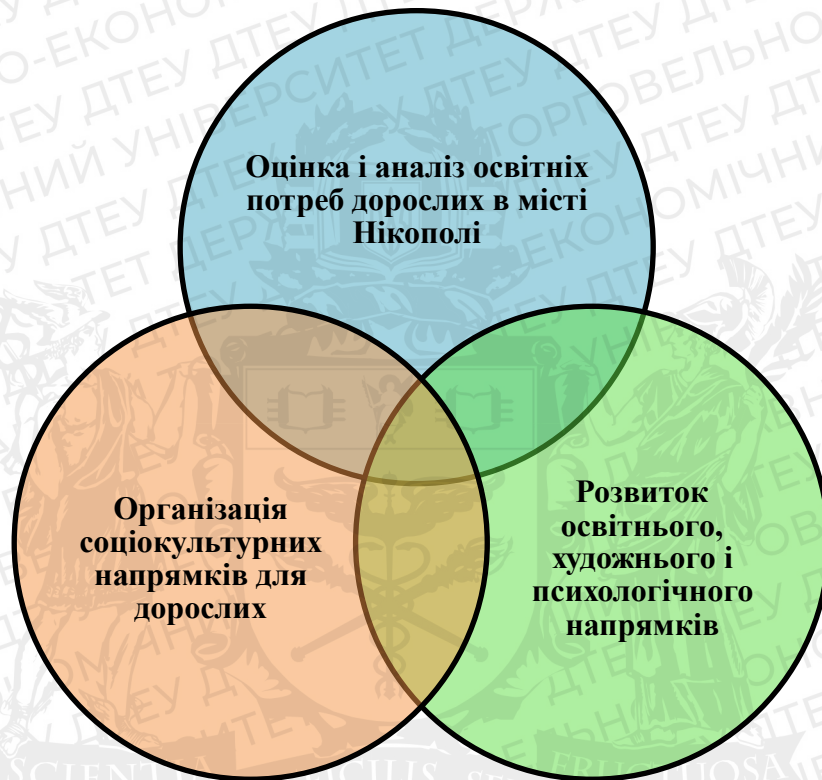


Рис. 1.4. Передумови становлення та розвитку освіти дорослих

Джерело: авторська розробка

ГО «Козацький набат» була створена на основі єдності інтересів громадян з метою спільної реалізації своїх прав та свобод на умовах добровільності, рівноправності її членів, самоврядування, законності та гласності. ГО «Козацький набат» на добровільних засадах об'єднує громадян, які мають за мету задоволення і захист законних прав та інтересів жителів міста Нікополя, що не суперечать чинному законодавству України в галузях соціальних та екологічних відносин, освітнього, спортивного й культурно-мистецького розвитку, збереження і відродження звичаїв та традицій, з метою становлення і розвитку системи освіти дорослих в Україні, а також формування суспільства, що навчається впродовж усього життя.

ГО «Козацький набат» у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання», іншими чинними законодавчими актами України, Статутом і рішеннями органів управління організації. Також, згідно з чинним законодавством України, співпрацює з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, недержавними підприємствами та організаціями, громадськими об'єднаннями, іноземними юридичними і фізичними особами, які можуть сприяти вирішенню завдань організації.

Починаючи з 2017 року, на постійній основі ГО «Козацький набат» проводяться курси на різну тематику для підвищення рівня освітньої культури жителів міста Нікополя (рис. 1.5).

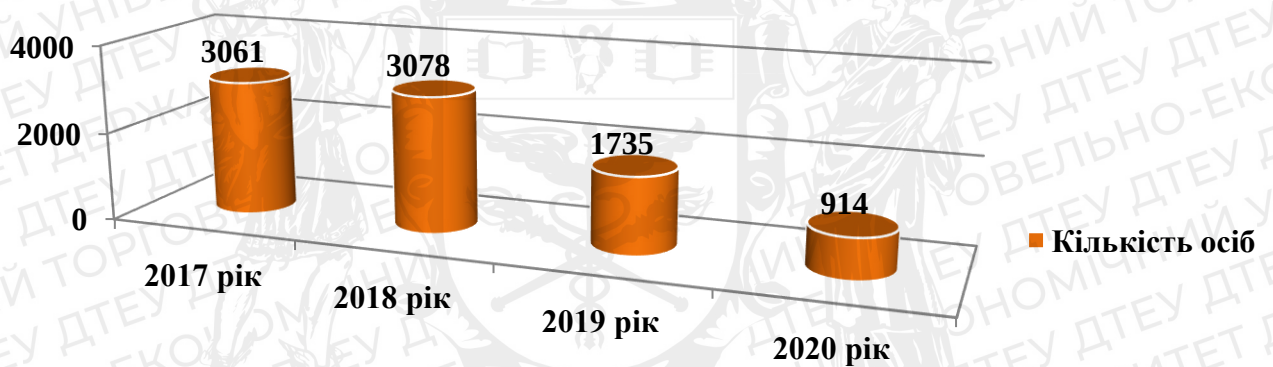


Рис. 1.5. Кількість осіб, що відвідали навчальні курси

Джерело: авторська розробка за матеріалами ГО «Козацький набат»

Центр навчання і освіти дорослих успішно працює в місті Нікополі з 2017 року, в якому мешканці мають можливість отримати освітні послуги. За даний період Центр освіти дорослих (ЦОД) навчальними курсами охопив: у 2017 році – 3061 осіб, у 2018 році – 3078 осіб, у 2019 році – 1735 осіб, у 2020 році – 914 осіб, а соціокультурними заходами – більше 10000 тисяч осіб. Тренінги, які проводились, дали змогу учасникам збагатити професійний рівень знань. Як видно, відбулось зменшення відвідуваності навчальних курсів. У зв'язку з тим, що розпочалась пандемія COVID-19, було закрито багато закладів освіти, а дистанційно відвідувати курси не у всіх була можливість.

Децентралізація держави кардинально перероджує наше суспільство та порядок керівництва в ній. Передавання новітнього права та потужного сильного матеріального капіталу на місця надає змогу активізувати спроможність громад і переінакшити орієнтацію їх руху на розвиток. Товариства починають бути ще вдалішими, потужнішими й успішнішими. В той же час, їх теперішнє та наступне піднесення будується не лише на свідомому та освіченому молодому поколінні українців (так як молоде покоління є фундаментом не тільки потужної громади, але й незламної держави), а й на дорослих освічених громадянах, котрі прагнуть постійно підвищувати свій рівень знань [7, с. 87].

Таким чином, стан розвитку громадських організацій на території України на стадії розвитку говорить про те, що громадські організації придумують шляхи вирішення проблем та постійно вдосконалюються, щоб надавати суспільству втішні плоди своєї праці. Громадські організації, по-перше, підтримують зв'язок з аудиторією, тобто детально вивчають портрет своєї аудиторії, знаходять шлях до людей; по-друге, співпрацюють із журналістами, бо журналісти віддзеркалюють те, що аудиторія хоче споживати.

1.2. Аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні

Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства є вагомим компонентом системи відносин «держава-громадянське суспільство».

Можна відзначити, що в Україні утворена досить повне нормативно-правове підґрунтя для піднесення громадянського суспільства, засада якого закладена в Конституції України [8]. Державна політика в галузі утворення інститутів та організацій громадянського суспільства завбачує нарощення їхнього взаємодіяння з органами державної влади, встановлення громадського контролю за діянням влади, проведення постійних консультацій з громадськістю, участь у спільних органах (громадські ради) – все це, можна віднести до інструментів взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства [9, с. 86].

Партнерство держави та громадянського суспільства – одна з особливо нагальних дилем сьогоденної політичної науки та практики. Якраз вона виконує головну функцію у з'ясуванні змісту важких суспільно-політичних феноменів (перш за все, феномену демократії) і так само зберігається в основі вагомих ідей сучасності – прав людини, правової та соціальної держави, відповідного урядування та ін. Нинішні цивілізовані держави декларують відкритість та прозорість у партнерстві з громадянським суспільством, ухвалюють законодавство для сприяння його піднесення та залучення до прийняття рішень. [10, с. 31].

Правовий фундамент для формування громадянського суспільства в нашій державі заклали такі акти, як Декларація про державний суверенітет України (1990) [11], Акт «Про проголошення незалежності України» (1991) [12] та Конституція України (1996) [8].

На даний момент ухвалення низки законодавчих актів дає змогу говорити про збільшення правового поля для партнерства органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства. Проте більша частина цих актів потребує удосконалення. Особливо це стосується діючих Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про органи самоорганізації населення» і ряду урядових постанов, які контролюють питання утворення і практики громадських рад, проведення конкурсів проєктів інститутів громадянського суспільства (ІГС), в тому числі й Типовий регламент місцевої державної адміністрації та ін.

До того ж, не зникають неврегульовані процедури здійснення місцевих референдумів, загальних зборів та конференцій членів територіальних громад за місцем проживання, проведення мирних зібрань, мітингів, походів і демонстрацій. Вимагає модернізування й система стимулювання регіональних і місцевих органів публічної влади, яким необхідно організувати виконання державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства на місцях. Це виконання загальмовується через невисокий ступінь виконавчої дисципліни місцевих органів влади та їх неналежну координацію з боку центральних органів влади [13, с. 72].

Формування ефективної взаємодії між ОГС та державними інституціями безпосередньо залежить від якісної зміни української моделі державного управління, зокрема децентралізації, послаблення неефективних розпоряджень виконавчої влади та суто нормативного підходу. Революція Гідності започаткувала новий етап в історії громадянського суспільства, продемонструвавши вплив громадськості на суспільно-політичні зміни, стимулюючи оновлення та реорганізацію влади. Така мета вимагає створення зрілих, а не декларативних державних інституцій, здатних отримувати інформацію, надавати альтернативи та здійснювати контроль на початкових етапах прийняття управлінських рішень.

Утворення українського громадянського суспільства є об'єктивно складним, тому імплементація дієвих нормативно-правових норм щодо організації громадянського суспільства має велике значення для процесу переходу від відносин між державою та громадянським суспільством до партнерства. Таке регулювання має ґрунтуватися на принципах невтручання, дерегуляції та участі в національних процесах для максимального використання їхнього потенціалу як частини громадянського суспільства. Результати двадцяти п'яти років будування громадянського суспільства є позитивними рушійними силами його розвитку, за умов якого значно зростає вплив громадських організацій на внутрішню та зовнішню політику, а діяльність громадських організацій базується на широкій нормативно-правовій базі [14].

Варто згадати і про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, котра була затверджена Президентом України Володимиром Зеленським відповідним Указом № 487/2021 27 вересня 2021 року. Даний документ схвалено з метою створення сприятливих умов для розвитку в суспільстві громадської ініціативи та самоорганізації, формування та діяльності інститутів громадянського суспільства, налагодження партнерської взаємодії між ними, органами державної влади та органами місцевого самоврядування [15].

Уряду необхідно забезпечити розроблення та затвердження трирічних планів заходів з реалізації Стратегії й підготовку та оприлюднення щоквартальних та щорічних звітів про їх виконання.

До того ж, згідно даної Стратегії на Кабінет Міністрів України покладено ряд завдань щодо дослідження питань створення результативних процедур фінансової підтримки реалізації Стратегії, визначення процедур для відповідного узгодження та моніторингу її втілення, а саме опанування можливості створення координаційного органу із залученням на паритетних засадах представників органів виконавчої влади та ІГС, міжнародних організацій, наукових установ та експертів [15].

Якщо розглянути ГО «Козацький набат», то тут є партнери, які беруть участь в реалізації проєктів та в цілому в роботі ГО «Козацький набат», а їх внесок є не лише фінансовим, а й соціальним (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Роль та внесок партнерів, які беруть участь в роботі ГО «Козацький набат»

№ з/п	Назва установи	Юридичний статус	Роль установи та її внесок у розвиток ГО «Козацький набат»
1	Управління гуманітарної політики Нікопольської міської ради	Орган місцевого самоврядування	—
2	«Нікопольська міська школа мистецтв «№1»	Комунальний заклад	Організовує спільно із ГО «Козацький набат» роботу центрів навчання і освіти дорослих (ЦНОД)
3	Нікопольська міська рада	Орган місцевого самоврядування	Передбачення фінансування міської програми «Розвиток ЦОД у місті Нікополі на 2019-2021 рр.»; Ремонт придбаного приміщення для роботи ЦОД Надання приміщення за кошти бюджету у віддаленому куточку Нікополя (адреса: вул. Княжа 10) для створення чотирьох філій ЦОД у місті Нікополі, його капітальний ремонт та придбання меблів для роботи

Джерело: авторська розробка за матеріалами ГО «Козацький набат»

Рівень та очікуваний потенціал взаємодії ГО «Козацький набат» із місцевою владою виявився успішним. Як результат:

1) затверджено першу міську комплексну Програму в Україні, якою передбачені кошти для реалізації заходів стосовно розвитку освіти дорослих в місті Нікополі на 2019-2021 роки, а згодом і на 2022-2024 роки;

2) посилено партнерські відносини між владою та громадою шляхом відкриття ЦОД в окремому приміщенні, яке придбане за бюджетні кошти, для розширення платформ та навчання мешканців міста Нікополя;

3) відкрито чотири філії ЦОД у місті Нікополі;

4) створено координаційну раду при міському голові.

Крім того, впроваджено заходи, що забезпечують зв'язки з громадськістю, спрямовані на поширення інформації про проекти та діяльність ГО «Козацький набат», а саме щодо:

1) створення та постійного оновлення сайту ЦОД у місті Нікополі;

2) ведення сторінки ЦОД у Facebook за постійної інформаційної кампанії;

3) проведення прес-конференцій та презентацій проекту;

4) постійної інформаційної кампанії у ЗМІ міста Нікополя;

5) залучення громадськості до участі в заходах проекту;

6) залучення до участі представників закладів культури для формування та зміцнення партнерських відносин і залучення їх до створення філій ЦОД.

Таким чином, аналіз державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, зокрема на прикладі ГО «Козацький набат», показав, що партнерські відносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також широке інформування громадськості про початок роботи ЦОД через міську пресу та сторінку у Facebook надали можливість залучити велику кількість бажаючих навчатись впродовж життя та розвивати ГО «Козацький набат». Така державна політика є в більшій мірі ефективною, оскільки органи влади з урахуванням внесення постійних змін до нормативно-правової бази, що регулює розвиток громадянського суспільства, мають уявлення про його роль та користь в державотворенні.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1. Створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадянськістю

Процес удосконалення державного управління – це концентроване усвідомлення важливості суспільства та набуття знань про закони, що впливають на управління державою. Динамізм суспільства, складність і багатогранність завдань, які воно вирішує, збільшують потребу в державному управлінні, яке повинно не тільки відповідати своєму рівню та розмірам, але й дещо випереджати свій розвиток з метою створення вигідних організацій, функцій та діяльності. Для цього процес удосконалення державного управління має бути спланованим, безперервним, системним, реалістичним, а головне – ефективним. У зв'язку з цим зміст і організація цього процесу є передумовою та основним чинником ефективної реалізації соціальних ресурсів у державному управлінні. Вчені вважають, що рівень, якість та ефективність державного управління є важливим джерелом суспільної модернізації та мають рушійну силу піднесення суспільства, а в ньому – людини та держави, а в державі – громадянина [16, с. 67].

Подальші перспективи розвитку відносин між владою та організованим суспільством мають визначити сприяння нової урядової команди для наближення діяльності влади до народу шляхом децентралізації, посилення місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення, можливостей впливу на формування виборчих списків політичних сил; впровадження неодмінних публічних консультацій з усіма сторонами, котрі зацікавлені при виробленні публічних політик; стандартизацію адміністративних процедур в органах публічної влади, які б змусили її підтримувати зворотний зв'язок із громадянами. [17; 18, с. 720].

Однак часткові успіхи партнерства можуть мати невтішні результати для громадянського суспільства та його можливості підтримувати нужденних.

Можна вирізнити декілька підстав, що вказують на низьке співробітництво уряду і громадянського суспільства для надання послуг в соціальній сфері (рис. 2.1).

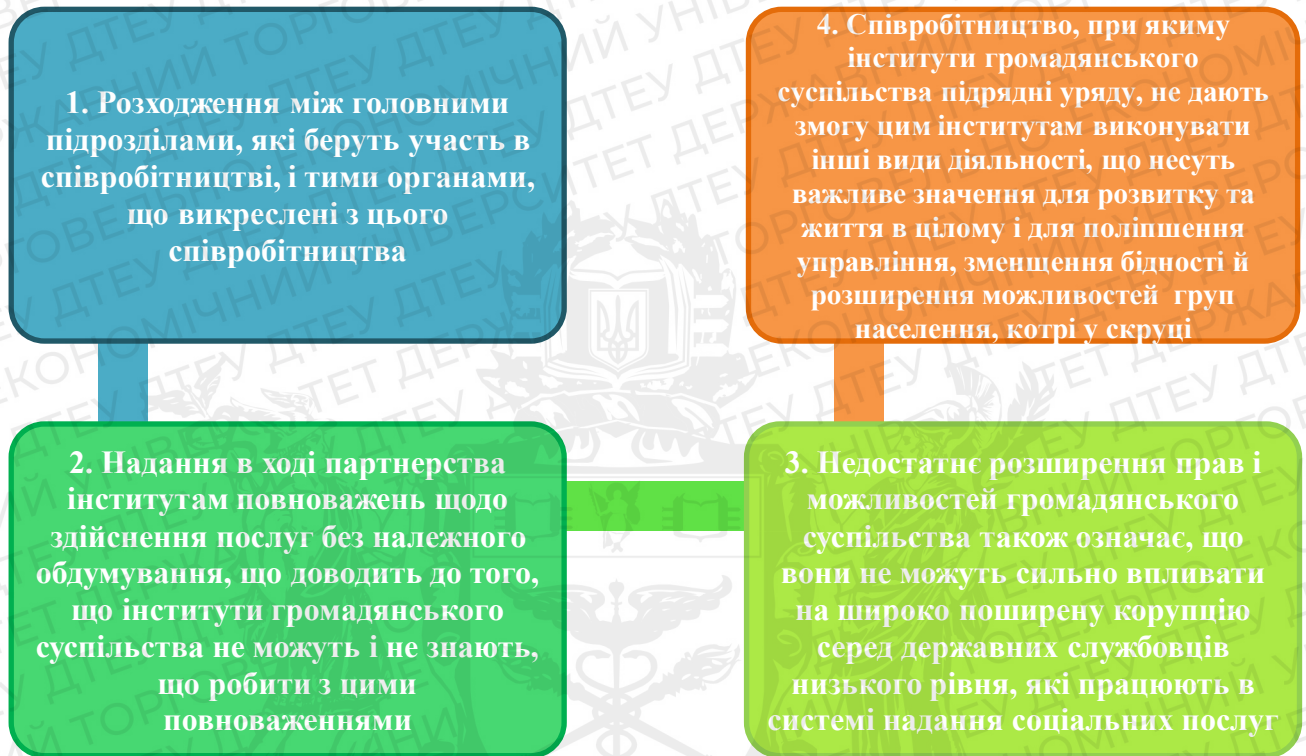


Рис. 2.1. Причини, що виражають низьку співпрацю уряду та громадянського суспільства

Джерело: складено автором на основі [19, с. 149]

Разом з тим, доцільно брати до уваги, що відносини співпраці держави й приватного сектору спираються на принципи досягнення стабільності державного і приватного зацікавлення, економічної результативності проєктів, втілюються практики соціальної скерованості та обопільної відповідальності сторін за ухвалену відповідальність. Це є найбільш уточненою та повною характеристикою взаємодії держави та організацій громадянського суспільства при трансформації до модернізації розвитку інфраструктури надання необхідних соціальних та важливих послуг, позбавлення частини бюджетних коштів та притягання адресних соціально орієнтованих інвестицій [20, с. 78].

Варто наголосити, що питання співробітництва має значну кількість уподібнень або аналогів для оцінювання та створювання взаємозв'язків органів публічного управління з іншими суб'єктами загальнодержавної владної вертикалі. З однієї сторони, ймовірною є риса, яка завбачає залучення усіх учасників громадськості в роботі керівних органів, включення потенційних виконавців у процеси вироблення загальних вагомих рішень. З іншої сторони, співробітництво не спростовує необхідність свого органу місцевої влади та професійної управлінської діяльності для нього [21, с. 139].

Щодо створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю, Україна могла б взяти приклад з розвинених країн світу, так як на даний момент велика кількість цивілізованих демократичних країн мають чималий досвід щодо взаємодії органів публічної влади з громадськістю з використанням багатоманітних технологій та методик організації цього процесу (рис. 2.2).



Рис. 2.2. Світові лідери щодо демократії та взаємодії влади з громадськістю [авторська розробка]

Практика цих держав мала не тільки позитивний, а й негативний характер тому, що в процесі впровадження та поліпшення технологій залучення громадськості до партнерства з органами влади ці країни також мали як досягнення, так і невдачі [22].

Наприклад, політична позиція Великобританії дає змогу говорити про достойний ступінь розвитку у галузі взаємозв'язків влади та суспільства в контексті зміцнення взаємної довіри та забезпечення належного управління, що сприяє демократії, верховенству права та сталому економічному розвитку.

Першочерговими завданнями України у галузі партнерства органів публічної влади з ІГС, беручи до уваги досвід Великобританії, є:

- модернізування процесу розробки публічно-управлінських рішень за допомогою багатоманітних форм залучення громадськості;
- посилення ступеня довіри держави до ІГС;
- організування сфери суспільної значущості на політичні процеси;
- інші завдання [23, с. 52].

Залучення громадськості у Франції має на меті активізацію партнерства між владою та громадськістю для виконання суспільної політики.

Стосовно залучення громадськості у Канаді, то тут воно розглядається як допоміжне джерело надходження інформації, що надає змогу підвищити ефективність діяльності муніципалітетів та результативність рішень, що ними приймалися. Тим самим це надало змогу підвищити рівень продуктивності використання часу та ресурсів.

Беручи до уваги досвід цих демократично розвинених країн, то можна підтвердити, що на сучасному періоді розвитку суспільства органи влади усіх ступенів зобов'язані тісно та взаємовигідно співпрацювати з громадськістю. Виключно разом з громадськістю влада може вирішувати спільні соціальні проблеми [22].

На прикладі ГО «Козацький набат» можна побачити створення умов зміцнення партнерських відносин між владою та громадськістю, в основі яких покладена співпраця, де громадянське суспільство відіграє основну роль у розвитку тієї чи іншої місцевості із проявом місцевих ініціатив у контексті різних стратегій, коли влада має відповідні ініціативи підтримати (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Спільне бачення та планування щодо розвитку [авторська розробка]

№ з/п	Громадянське суспільство	Влада
1	Місцеві ініціативи у контексті різних стратегій	Підтримка місцевих ініціатив
2	Підготовка освітніх процесів	Якісні послуги населенню
3	Залучення ресурсів (зовнішніх та внутрішніх)	Залучення інвестицій
4	Тренінги, круглі столи	Відкритість та залучення
5	Діалог з владою	Діалог з громадою, сприятливий клімат для співробітництва

Як бачимо, у громадянського суспільства та державної влади є спільне бачення щодо розвитку. Якщо влада буде вести активний діалог з громадянським суспільством, а громадянське суспільство в свою чергу вести діалог з владою, то можуть виникнути спільні думки та ідеї щодо покращення нашої країни в цілому.

На розвиток сфери освіти дорослих в місті Нікополі впливає партнерство влади і громадськості, де ГО «Козацький набат», працюючи в даному напрямку, постійно здійснює моніторинг освітніх потреб цільових груп міста Нікополя і з пропозицією щодо започаткування нових та продовження діючих навчальних програм виходить до влади. Обидві сторони партнерської взаємодії спільно, на виконання Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [24], створюють умови для навчання та відпочинку громади, залучаючи при цьому й інші заклади та підприємства міста.

Отже, для того, щоб посприяти умовам зміцнення партнерських відносин між державою та ГО «Козацький набат», необхідно: поширювати інформацію, привертати увагу суспільства та державних структур до організації ЦОД як інноваційних інституцій, що втілюють принцип освіти дорослих на практиці; допомагати органам місцевого самоврядування та всім зацікавленим організаціям у прийнятті спільних виважених рішень і рекомендацій щодо розвитку освіти дорослих у місті Нікополі.

Завдяки результативній діяльності Центру освіти дорослих ГО «Козацький набат» в партнерстві із владою міста, Нікополь є другим містом в Україні, яке 13 жовтня 2017 року стало членом Глобальної мережі ЮНЕСКО міст, що навчаються крізь віки, та членом Української мережі міст, що навчаються.

2.2. Шляхи підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави

З метою чергової трансформації України як демократичної, соціальної, правової держави вкрай необхідною є щільна взаємодія держави з ІГС. Спираючись на іноземну та всесвітню практику, загальне піднесення, демократичний розвиток та економічне зростання абиякої держави неможливо

втілити без ініціативної участі з боку суспільства. Цивілізоване громадянське суспільство є необхідним компонентом всіх демократичних правових держав світу.

Нині громадянське суспільство передбачає суспільство рівноправних громадян з достатнім ступенем економічної, соціальної, політичної культури і духовних цінностей, яке разом з державою формує цивілізовані правові відносини [25].

Необхідною основою продуктивного співробітництва та умовою налагодження дієвої взаємодії між державою і громадянським суспільством має стати обізнаність обох сторін власної рівноправності та відповідальності в керівництві суспільними та державними інтересами. Адже і право урядовців, і право представників громадськості базується на одному і тому ж конституційному праві кожного громадянина брати участь в управлінні державними справами (ст. 38 Конституції України) [8].

Зацікавленість громадських організацій зводиться до того, щоб уряд узяв на себе відповідальність за формування системи результативного та взаємовигідного партнерства. Уряд мусить посприяти партнерству шляхом своєї політики і стратегії фінансування, а також за допомогою підтримки партнерства у масштабах всього державного сектору, включаючи місцеві органи влади.

Інформація, що надається громадянському суспільству урядом, має бути зрозумілою за формою через те, що представники громадської організації не володіють навичками роботи з урядовими та політичними документами. Якщо вони не зможуть втямити конкретний зміст документа, їх рекомендації не будуть наповнені змістом і настільки цінними, якими могли б бути, через що програють не тільки обидві сторони, а й все суспільство [26, с. 17].

Таким чином, підтримка розвитку громадянського суспільства має здійснюватися за позитивним аспектом системної взаємодії між державою та суспільством, де держава виступає регулюючим фактором впливу на активізацію суспільних відносин, а той час як суспільство є відображенням регулюючих заходів з боку держави (рис. 2.3).

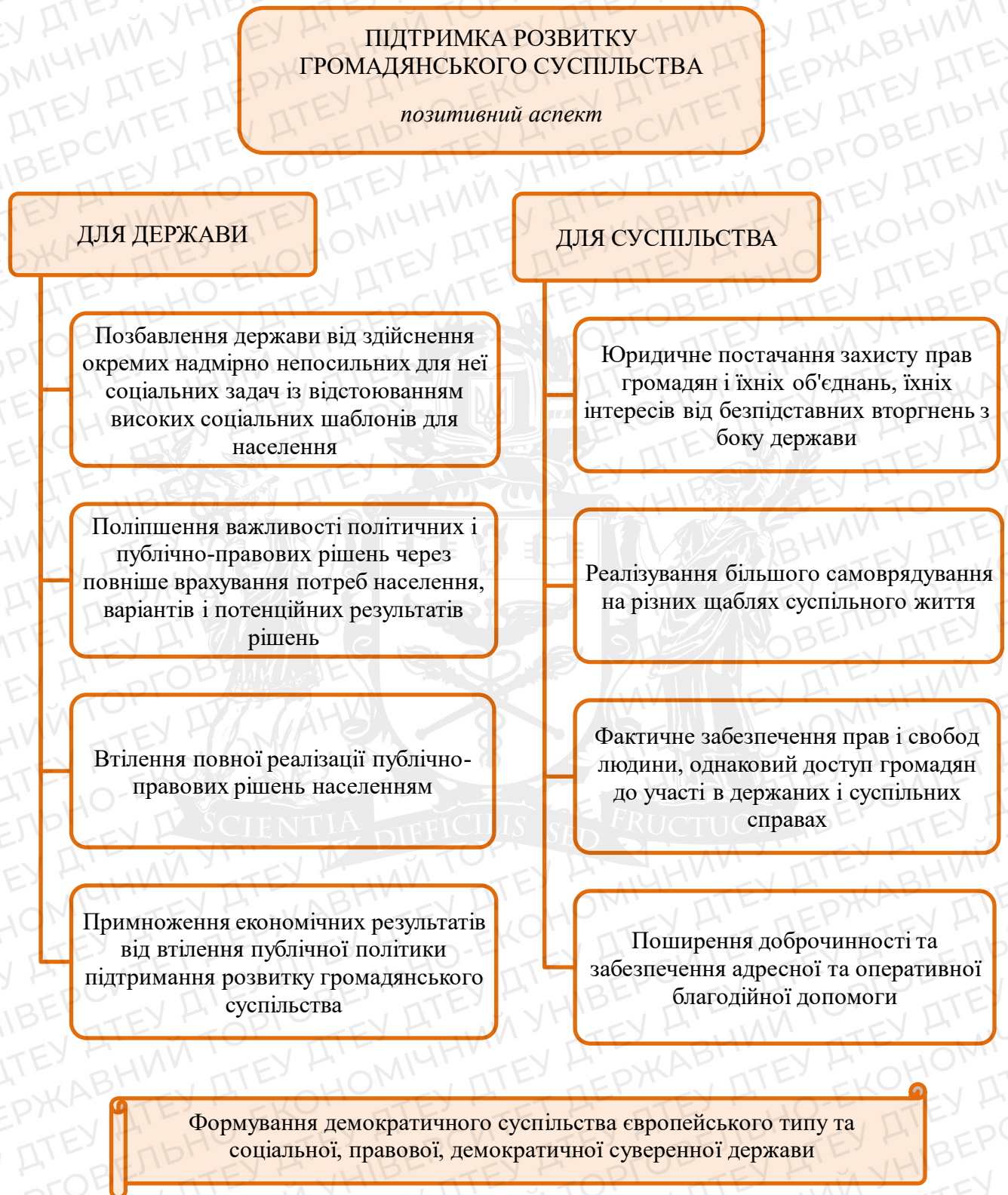


Рис. 2.3. Модель взаємовигідного функціонування держави та громадянського суспільства [авторська розробка]

Наразі, в Україні зовсім не світлі реалії сьогоденного існування громадянського суспільства, які зобов'язані посприяти концентруванню уваги

органів влади на тому, що ІГС є соціальним процесом, котрий відповідає людським і соціальним потребам та гарантує врегулювання життєво необхідних суспільних проблем, допомагає покращенню якості життя людей, збереженню інтересів усіх соціальних груп населення; комунікативним механізмом, що надає людям змогу контактувати з людьми однієї думки та розкривати себе; інтегративним механізмом, котрий згуртовує людей за їхніми інтересами, перетворюючи та підтримуючи цю громаду, яка є обов'язковим складником при ухваленні публічно-правових рішень; фінансово-економічним механізмом, оскільки є основою додаткових робочих місць, формує перспективність зменшення бюджетних витрат на деякі суспільно корисні послуги та проекти шляхом залучення допоміжних доходів громадських організацій; ідеологічним механізмом, що допомагає збільшити рівень публічного управління через гарантування прозорості та стабільності демократичних перетворень, зростання довіри громадськості до державних органів тощо [27].

Однозначно уряду і громадському суспільству необхідно співпрацювати разом, аби подвійною силою змінювати суспільство.

Можна запропонувати ряд необхідних дій, які, на перший погляд, виглядають простими, але разом з тим є вкрай необхідними, а впроваджувати ці дії можна як на рівні невеликого містечка, так і в самому суспільстві:

- представники як владного, так і громадського секторів повинні бути гнучкими та не лякатися нових форматів співпраці;
- уряду необхідно бути максимально відкритим й активним, комунікуючи з громадським сектором;
- громадським організаціям необхідно володіти стратегічним баченням свого функціонування: мати чітку місію, цілі та кроки, які необхідно впровадити для здобутку цілей;
- громадським організаціям та владі необхідно мати чітку позицію на кінцевий наслідок, що має дати їхня співпраця;
- завжди має бути презумпція довіри до партнера при співробітництві;

- як владі, так і громадянському суспільству необхідно бути майстром своєї справи, тобто постійно розвиватися, вдосконалюватися та бути компетентним в тих питаннях, які вони просувають та представляють;

- обом представникам секторів необхідно бути відкритими до конструктивної критики;

- при співробітництві влади та громадського суспільства обидві сторони не повинні забувати про повагу та сувору необхідність розуміти один одного [28].

Ще одним засобом зміцнення соціальної довіри та поваги до суб'єктів публічної влади в Україні є їх співпраця із непублічними соціальними інститутами, яким населення довіряє найбільше, а також ілюстрація цього партнерства за допомогою використання інструментів маркетингу. Це може бути партнерство із добровольчими організаціями, церквою, громадськими організаціями, які мають достатній рівень довіри в Україні, а вже згодом можливе створення рекламної кампанії, яка буде мати на меті взаємодію у питаннях врегулювання реальних соціальних проблем чи потреб [29, с. 44]. На такому способі залучення третьої сторони в рамках відновлення позитивного балансу між довірою та недовірою у своїй праці акцентує і О. В. Хижняк, вказуючи на те, що проблема довіри чи недовіри – це проблема вибору посередників у процесі соціальної взаємодії [30].

Отже, достатній ступінь соціальної довіри демонструє нам розвинуте громадянське суспільство, коли громадяни через здійснення принципів відкритості, прозорості, законності публічного управління, партнерство з органами публічної влади, притягнення до процесу організації, довершення та оцінки публічних політик у різноманітних галузях співпрацюють разом з органами публічної влади задля покращення, зокрема, умов свого життя в суспільстві загалом і в громаді зокрема.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Виходячи з проведеного нами дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Проаналізувавши сучасний стан розвитку громадських організацій на території України, можна побачити, що розвиток громадянського суспільства знаходиться на не ідеальному рівні, але на шляху до цього.

Говорячи про ГО «Козацький набат», у місті Нікополі закладено основу для стійкого соціального, економічного та екологічного розвитку міста, культурою навчання протягом усього життя. Зміна в суспільстві розпочинається з містян, які повинні мати розширені права і можливості для того, щоб передбачати постійно виникаючі нові соціальні, екологічні та економічні проблеми і знаходити для них рішення. Навчання протягом усього життя є важливим способом розширення прав і можливостей громадян. Надання громадянам широкого спектру можливостей для навчання допомагає їм виробляти навички, вміння і соціальні установки, необхідні для сталого розвитку.

2. На основі проведеного аналізу державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні спостерігається, що наразі взаємодія державної влади та громадянського суспільства є нагальною проблемою в сучасних політичних практиках. Ухвалення низки законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів щодо функціонування громадських організацій дасть змогу бачити тісне партнерство влади із громадянським суспільством.

На прикладі ГО «Козацький набат» спостерігаються партнерські відносини, а саме: ЦОД було відкрито в окремому приміщенні, яке придбане за бюджетні кошти, з метою розширення платформ для навчання мешканців міста Нікополя; реалізуються заходи міської програми на постійній основі; здійснюється співпраця із бізнес-організаціями міста, громадськими організаціями та державними інституціями для впровадження культури освіти дорослих у місті Нікополі; створено координаційну раду при міському голові.

3. Розглянуто створення умов зміцнення партнерських відносин між державою та громадськістю. Тут існує низка підстав, що вказує на низьке співробітництво уряду і громадянського суспільства, але беручи до уваги досвід розвинених країн світу, Україна може подолати ці труднощі та вивести партнерство влади й громадянського суспільства на новий рівень.

4. Розроблено комплекс заходів щодо підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави. Тут владі та громадським організаціям необхідно бути прозорими та відкритими в своїй роботі, мати позитивний лад на спілкування та партнерство, де кожен повинен бачити чітку позицію своєї роботи.

У подальшому розвитку громадянського суспільства органам виконавчої влади необхідно бути головним підрозділом застосування державної політики сприяння піднесення ОГС, також мають бути паритетні співробітницькі відносини на основі реалізації Стратегії державної політики сприяння розвитку ОГС як пріоритетного напрямку політики держави.

Таким чином, була досягнута мета випускної кваліфікаційної роботи, а саме було обґрунтовано й розроблено пропозиції щодо напрямів удосконалення державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні, в тому числі ГО «Козацький набат».

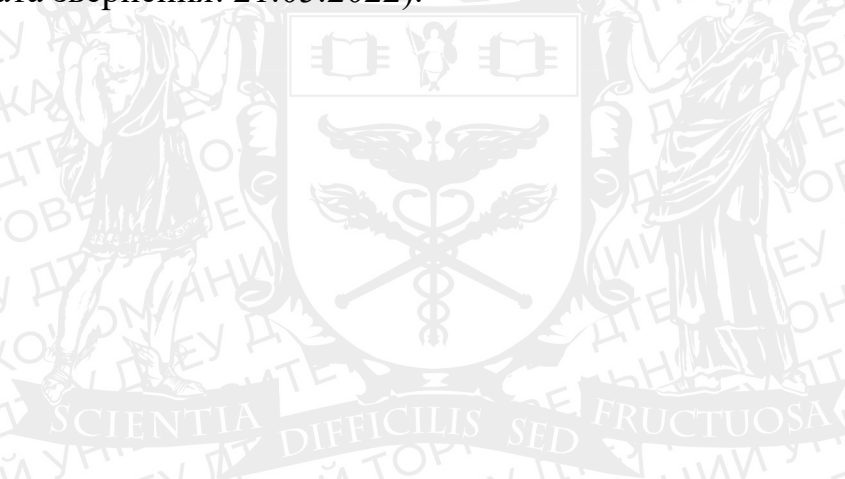
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вітковська І. М. Громадська організація: теоретичні основи визначення. *Габітус*. 2018. Вип. 6. С. 36-39.
2. Громадська Організація. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Громадська_організація (дата звернення: 06.04.2022).
3. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 09.04.2022).
4. Семьоркіна О. М. Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33565 (дата звернення: 13.04.2022).
5. 2020 індекс сталості розвитку організацій громадянського суспільства. Україна. Вересень, 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1QGzzMczF56w8Vv_sIjSsvw9wBNhRULyK/view (дата звернення: 15.04.2022).
6. Що таке Індекс сталості ОГС і яку місію він виконав у 2020 році в Україні? *Громадський простір*. URL: <https://www.prostir.ua/?news=scho-take-indeks-stalosti-ohs-i-yaku-misiyu-vin-vykonav-u-2020-rotsi-v-ukrajini> (дата звернення: 16.04.2022).
7. Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації. Тернопіль : Терно-граф, 2018. 100 с.
8. Конституція України від 28.06.1997 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 19.04.2022).
9. Андрійчук Т. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства: проблеми організаційно-функціонального забезпечення. *Політичні дослідження*. 2021. № 2. С. 80-96.
10. Дем'яненко О. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. *Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету управління і права*. 2019. № 4. С. 27-37.

11. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР 16.07.1990 № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (дата звернення: 21.04.2022).
12. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради України від 24.08.1991 № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12> (дата звернення: 21.04.2022).
13. Орлова А. І. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: динаміка змін. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 4 (80). С. 71-75.
14. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016-2020. Київ: Ваїте, 2016. 280 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/d/303331.pdf> (дата звернення: 26.04.2022).
15. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від 27.09.2021 № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 28.04.2022).
16. Алексєєв В. М., Липовська Н. А. Взаємовідносини держави та суспільства : навч. посіб. Дніпро : ГРАНІ, 2019. 172 с.
17. Корнієвський О. До порядку денного розвитку взаємовідносин держави і громадянського суспільства. *Голос України: газета Верховної Ради України*. 10 жовтня 2019. URL: http://www.golos.com.ua/article/322638?fbclid=IwAR12nqjhOCsLs0dwsF7poj5PxdKV3ZmW-2bcuuNj_-xx_ZjckRSh1yI_WCs (дата звернення: 02.05.2022).
18. Палагнюк Ю. В. Соціальна довіра до органів публічної влади як фактор розвитку громадянського суспільства. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2021. № 3. С. 699-725.

19. Драгомирецька Н. М., Піроженко Н. В., Матвєєнко І. В. Державно-громадянське партнерство у сфері соціального розвитку : навч. пос. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 290 с.
20. Крутій О. М., Радченко О. В. Основи партнерської взаємодії держави і приватного сектору. *Ефективність державного управління*. 2018. № 1 (54). С. 72-79.
21. Рачинська О. А. Комунікативне партнерство як механізм оптимізації комунікативної взаємодії у сфері публічного управління. 2020. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 2 (45). С. 135-145.
22. Гостєва О. М. Європейський досвід взаємодії органів державної влади та громадських організацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1124> (дата звернення: 06.05.2022).
23. Лещенко Р. М., Заїка А. В. Взаємовідносини держави та громадянського суспільства у Великобританії: досвід для України. *Форум права*. 2018. № 3. С. 48-55.
24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 11.05.2022).
25. Мельник Л. А. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства: основні поняття, проблеми та стратегічні напрями. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2019/30.pdf (дата звернення: 14.05.2022).
26. Майсара А. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством: прикладний аспект. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6 № 10. С. 14-20.
27. Бабарикіна Н. А. Децентралізація як умова успішного планування розвитку громад. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції*, 19 листопада 2019 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 54-55.

- 28.Холопiк О. 8 крокiв до успiшної спiвпрацi влади та громадянського суспiльства. *Громадський простiр*. 2021. URL: <https://www.prostir.ua/?blogs=8-krokv-do-uspishnoji-spivpratsi-vlady-ta-hromadyanskoho-suspilstva> (дата звернення: 17.05.2022).
- 29.Ханик Ю.-Б. Вплив рiвня довiри громадян до суб'єктiв публiчної влади на застосування публiчного маркетингу в Україні. *Аспекти публiчного управлiння*. 2021. Том 9, № 2. С. 43-49.
- 30.Хижняк О. В. Культура довiри в рекламi та PR технологiях: практикум. Х.: Харкiвський нацiональний унiверситет iменi В. Н. Каразiна, 2017. 96 с. URL: http://sau.in.ua/app/uploads/2019/07/o_v_hizhnyak_kultura_doviri_praktikum.16.03_1.pdf (дата звернення: 21.05.2022).



РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу
Драніної Влади Миколаївни на тему:

«Державна політика сприяння розвитку громадських організацій в Україні»

виконаної на здобуття ОС «Бакалавр»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
у Державному торговельно-економічному університеті

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота носить актуальний характер, вирізняється своєчасністю, оскільки присвячена питанням реалізації державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні, на прикладі ГО «Козацький набат», яка є прикладом успішного розвитку освіти для дорослих.

У процесі аналізу автором використовувалися теоретичні методи дослідження на основі використання Законів України «Про громадські об'єднання», «Місьцеве самоврядування», «Про освіту», формально-логічний метод, діалектичний, системний, статистичний, формальної логіки, які дали змогу отримати синтезоване уявлення про досліджуваний об'єкт і водночас наочно показати його складові.

Метою дослідження є обґрунтування й розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення державної політики сприяння розвитку громадських організацій в Україні. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку посилань на використані інформаційні джерела.

Перший розділ висвітлює питання аналізу державної політики сприяння розвитку громадських організацій та їх сучасного стану в Україні.

У другому розділі визначено проблеми удосконалення державної політики сприяння становленню та розвитку громадських організацій в Україні та шляхи підвищення рівня правової культури громадянського суспільства з боку держави, що дають можливість розробити комплекс заходів щодо удосконалення реалізації державної політики розвитку ГО «Козацький набат».

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам, виконана у повному обсязі і заслуговує на оцінку «відмінно», а її автор Драніна Влада Миколаївна на отримання кваліфікації бакалавра відповідно до обраної спеціальності.

Рецензент
к.п.н, керівник ГО «Козацький набат»



Ольга ПАСТУШОК

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Драніна Влада Миколаївна, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Державна політика сприяння розвитку громадських організацій в Україні» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах.
Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«02» червня 2022 року



(підпис)

Згода

Я, Драніна Влада Миколаївна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Державна політика сприяння розвитку громадських організацій в Україні” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«02» червня 2022 року


Підпис

(Драніна В.М.)

Прізвище, ініціали